

Praktiska Lärande AB
epost@praktiska.se
556530-4481

2024-04-23

1 (21)

Dnr SI 2023:9933

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Praktiska
Gymnasiet Nyköping inom enskild huvudman
Praktiska Lärande AB i Nyköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Praktiska Gymnasiet Nyköping avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de ämnesplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Praktiska Gymnasiet Nyköping i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver systematiskt leda och styra ett jämställdhetsarbete på skolan samt se till och följa upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna ger eleverna aktivt lärarstöd så att de kommer igång och bibehåller engagemang för sitt skolarbete.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver stärka samsynen bland skolans personal i arbetet med att skapa studiero samt säkerställa att lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa och bibehålla en lugn studiemiljö.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att analysera avvikelser i kunskapsresultat, betyg samt resultat på nationella prov och betyg och tillsammans med lärarna diskutera samt finna förklaringar till vad avvikelserna beror på.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **28 oktober 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:9933) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Praktiska Gymnasiet Nyköping leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn utifrån ett brett underlag kontinuerligt följer upp elevernas kunskapsresultat samt undervisningens genomförande. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna samt av inkommen dokumentation framgår att rektorns uppföljningsarbete följer en systematik där även personalen inkluderas. Under läsåret genomförs flertalet uppföljningar, däribland en likabehandlings- och värdegrundsenkät (LoV-enkät), terminsvisa undervisningsutvärderingar per kurs och lärare, en koncerngemensam elevenkät samt för varje program månadsvisa måluppfyllelsedokumentmöten (MUD-möten) där elevernas kunskapsutveckling följs upp på individ- och gruppnivå. Undervisningen följs också upp av rektorn tillsammans med lärare i veckovisa pedagogiska forum, vilket beskrivs närmare i detta beslut under rubriken *Ledning och organisation*. Utöver de systematiserade uppföljningarna genomför rektorn också lektionsobservationer med efterföljande samtal. Utbildningens arbetsplatsförlagda lärande (APL) följs upp genom att yrkeslärarna gör besök på praktikplatserna och/eller genomför trepartssamtal med elever och handledare. Eleverna skriver även digital loggbok på vissa program som yrkeslärarna tar del av. Uppföljningen av APL ingår också som en del i rektorns övriga systematiska uppföljningsarbete, där rektorn har kontinuerliga avstämningar med yrkeslärarna i exempelvis MUD-möten.

Granskningen visar vidare att rektorn utifrån det samlade underlaget genomför ett analysarbete i samarbete med personalen. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna framgår att vid särskilda analysseminarier ett par gånger per läsår utvärderar och analyserar utvecklingsgruppen, bestående av rektorn, representanter från programlagen (team)

och elevhälsan, vissa resultat från uppföljningsarbete och det pågående arbetet kopplat till skolans systematiska kvalitetsarbetsplan (SKA-plan). I slutet på varje läsår gör rektorn också en sammanfattande analys av samtliga elevers betyg och resultat på de nationella proven samt olika resultat från enkäter och undervisningsutvärderingar i en kvalitetsrapport, där även elevernas APL ingår. Rektorns sammantagna analys omfattar perspektiven tid, år, program, klass, kön och bakgrund. Vid senaste uppföljningen av kunskapsresultaten för läsåret 2022/2023 framkom att måluppfyllelsen har minskat i såväl programgemensamma och gymnasiegemensamma kurser. Rektorn och lärare konstaterar i sin analys att de sjunkande kunskapsresultaten beror på faktorer såsom hög personalomsättning, att skolan vuxit kraftigt på kort tid sett till antalet elever utan att lokalerna anpassats utefter det samt ett skiftande elevunderlag sett till lägre förkunskaper från högstadiet. Vidare sticker vissa gymnasiegemensamma kurser ut negativt i analysen, där exempelvis upp emot hälften av avgångseleverna läsåret 2022/2023 erhöll slutbetyget F i flera kurser. I intervju anger rektorn och personal bristande motivation som förklaring till den höga andel F i dessa kurser. Det framgår också av intervjuer och dokumentation att skolans senaste uppföljning av egna enkätresultat visade en generell försämring i flertalet områden, däribland den upplevda studieron och tryggheten på skolan, samt att det finns vissa skillnader kopplade till kön utifrån enkätresultaten, vilka beskrivs närmare i detta beslut under rubriken *Jämställdhetsarbete*.

Utvecklingsåtgärder och resursfördelning

Granskningen visar att rektorn utifrån uppföljnings och- analysarbetet genomför utvecklingsåtgärder även om dessa ännu inte har lett till utveckling, samt fattar beslut om hur resurser ska fördelas för att möta behov. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn och personal framgår att skolans prioriterade utvecklingsområden för läsåret 2023/2024 är språk och utvecklande arbetssätt, hållbar planering, bedömning och betygsättning samt studiero. Däremot framgår att de pågående utvecklingsinsatserna är samma som från tidigare läsår eftersom de inte har lett till önskad utveckling än och rektorn har därför beslutat att de ska arbeta vidare med dessa. Exempelvis har rektorn beslutat att fortsätta arbeta med hållbar planering samt språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA). De tidigare utvecklingsinsatserna SKUA syftar till att finna gemensamt fungerande strategier kring arbete med språk och text som lärare kan använda på olika sätt i sina respektive kurser. Hållbar planering i sin tur syftar till att det vid eventuell frånvaro av ordinarie lärare alternativt i samband med nyanställning av lärare ska finnas färdiga och kvalitetssäkrade planeringar att ta del av i samtliga kurser. Rektorn säger i intervju att dessa dels har behövt arbetas vidare med och dels repeteras eller introduceras ånyo på grund av den stora personalomsättning de senaste två läsåren. I syfte att öka

lärarnas kunskaper kring bedömning och betygssättning beslutade rektorn inför läsåret 2022/2023 att samtliga lärare fick genomföra en intern kurs inom koncernen, kopplad till bedömning och betygssättning. Vad gäller området studiero så har rektorn beslutat att skolans utvecklingsarbete ska fokusera på revidering av skolans ordningsregler, vilket beskrivs närmare i detta beslut under rubriken *Skolans arbete med studiero*. Vidare framgår av inskickad dokumentation och intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan att rektorn diskuterar och fattar beslut tillsammans med personalen om hur resurser ska fördelas för att möta behov. Exempelvis har rektor anställt två elevassistenter för att stärka bemanningen i vissa klasser. Rektorn har därtill beslutat att elevassistenterna även ska arbeta som heltidsmentor i syfte att avlasta lärare i mentorskapsuppdraget så att lärarna ska kunna fokusera på undervisningen.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn ger den pedagogiska personalen förutsättningar för kollegial samverkan samt försäkrar sig om att det sker ett lärande i kollegiet i syfte att utveckla undervisningen. Av inskickad dokumentation och i intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna framkommer att rektorn inför detta läsår har omorganiserat i organisationsstrukturen och infört nya mötesforum i syfte att tydliggöra kring frågorna vad, hur och varför de ska arbeta med de olika områdena gällande samtliga mötesforum. Vidare framgår att personalen samverkar bland annat kring skolans arbete med utvecklingsmålen utifrån SKA-planen varje vecka i samband med pedagogiskt forum, där arbetet leds av antingen rektorn, elevhälsan eller förstelärare beroende på fokus för mötet. Vidare träffas samtlig personal tillsammans med rektorn i mötesforum såsom MUD-möten och arbetsplatsträffar (APT-möten). Mötena i dessa forum omfattar såväl diskussioner kring elevernas kunskapsresultat och skolgång som uppföljning av stödåtgärder och samtal kring strategier i undervisningen och på elevernas APL. Exempel på kollegialt lärande är workshops med verkliga fallstudier som antingen rektorn, elevhälsan eller externa aktörer håller kopplat i huvudsak till utvecklingsområdena i SKA-planen. I intervju med rektor och den pedagogiska personalen framkommer att arbetet med hållbar planering och SKUA har bidragit till att vissa lärare fått och använder sig utav verktyg i den egna undervisningen, såsom framtagna mallar för rapportskrivning eller strategier för lektionsinledning. Viss kollegial kompetensutveckling sker också genom att några undervisande lärare har auskultat varandra utifrån en gemensam mall höstterminen 2023. Mallen utgick från de utvecklingsinsatser som finns i SKA-planen, men har inte använts eller genomförts av all personal.

Granskningen visar vidare att rektorn tydliggör skolans arbets- och förhållningssätt samt arbetar för att dessa ska tillämpas av all personal. Av inskickad dokumentation och intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna framgår att rektorn tillsammans med personalen i de olika mötesforumen diskuterar och arbetar fram gemensamma rutiner och arbetssätt. Därtill framgår att rektorn bland annat har organiserat för att nya lärare får en handledare samt att de lärare som är obehöriga samverkar med och får stöd av behöriga lärare. Alla yrkeslärare på skolan genomgår även en utbildning som huvudmannen organiserar och som handlar om läraruppdragets olika aspekter. Kursledare håller kontakt med rektorn och EHT för att följa upp specifika behov som lärare har och som de eventuellt behöver stöd kring. Vidare framkommer att rektorn och personalen i samarbete med elever skapat gemensamma ordnings- och klassrumsregler. Det framkommer också att rektorn regelbundet stöttar de lärare behöver stöttning för att tydligare tillämpa skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt, till exempel de gemensamma ordnings- och klassrumsreglerna samt de tidigare beskrivna utvecklingsinsatserna kopplat till hållbar planering och SKUA även om inte alla lärare följer de gemensamma arbets- och förhållningssätten gällande arbete för studiero. Detta beskrivs närmare under området trygghet och studiero nedan.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn förvisso följer upp verksamhetens resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv, men att rektorn i övrigt inte leder något aktivt jämställdhetsarbete på skolan. Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan framgår att rektorn följer upp både kunskapsresultat och trivselenkätresultat från undervisningen och APL utifrån ett könsperspektiv i slutet på läsåret. I skolans kvalitetsrapport som avser läsåret 2022/2023 har rektorn bland annat identifierat att kvinnliga elever i högre grad än män upplever en otrygghet på skolan. Därtill upplever kvinnor i mindre grad än män studiero i samband med undervisningen, vilket bekräftas av Skolinspektionen elevenkät från våren 2023 där kvinnornas svarsindex på frågor rörande studieron dels är avsevärt lägre än männens på den egna skolan och också i jämförelse med rikssnittet avseende kvinnors svarsresultat. Dessutom framgår av offentlig statistik från Skolverket och rektorns egen uppföljning av betygsstatistik i senaste kvalitetsrapporten att kvinnor når högre kunskapsresultat än män på Praktiska Gymnasiet Nyköping. Dessa resultat har inte analyserats vidare av rektorn. Rektorn säger i intervju att hen är medveten om att lärare till exempel förhåller sig olika till problematiskt språkbruk kopplat till kön samt att manliga elever tar mer plats, vilket kan bidra till en känsla av otrygghet för vissa kvinnliga elever. Vidare framgår av inskickad dokumentation samt av intervjuer med rektorn, lärarna och representanter för elevhälsan att det förutom enstaka insatser på

mentorstid saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan utifrån den analys som genomförts i och med det tidigare beskrivna uppföljnings- och analysarbetet. Slutligen framgår av intervjuer med elever och lektionsobservationer att elever däremot upplever att de blir likvärdigt bemötta och ges samma förutsättningar på skolan och på APL oavsett kön. Samtidigt framkommer att det finns skillnader i talutrymme och i att ta plats i undervisningen utifrån om eleverna är män eller kvinnor. Det framkommer även att skolan inte har diskuterat enkätresultat och avvikelser kopplat till kön rörande frågor om trygghet och studiero med eleverna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver systematiskt leda och styra ett jämställdhetsarbete på skolan samt se till och följa upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att även om rektorn analyserar och följer upp skillnader mellan elevernas resultat utifrån kön samt att det finns en viss medvetenhet kring jämställdhetsarbete bland lärarna, så saknar skolan ett systematiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn. Skolinspektionens granskning visar även att elever och personal identifierat vissa skillnader på skolan och i undervisningen som beror på om eleverna är män eller kvinnor, men att de identifierade skillnaderna inte har diskuterats eller analyserats på ett strukturerat sätt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, tillsammans med personalen, för samtal om och planerar hur de gemensamt kan arbeta med jämställdhet på skolan i den reguljära undervisningen. Ett sådant strategiskt arbete kan exempelvis genomföra på så vis att rektorn ställer frågor om jämställdhetsarbetet i undervisningen till lärarna i medarbetarsamtal eller att strategier utformas gemensamt kring hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen. Rektor bör även följa upp att de möjligheter som finns för att undervisa om jämställdhet inom ramen för kursplanernas centrala innehåll tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Det är vidare också viktigt att rektorn följer upp och försäkrar sig om att samtliga lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete samt undersöker vilka effekter det får för eleverna oavsett könstillhörighet. Det går exempelvis att se över och försäkra sig om att läromedel speglar både kvinnors och mäns erfarenheter. För att jämställdhetsarbetet ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär. Vidare

behöver rektor också ta ansvar för att tydliggöra vikten av att detta arbete faktiskt bedrivs i lärarnas undervisning samt att hen analyserar och följer upp det eventuella arbetet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr22, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområde finns.

Struktur, målfokus och variation

Granskningen visar att undervisningen huvudsakligen är strukturerad där mål och syfte oftast tydliggörs. Av inskickad dokumentation, lektionsobservationer och intervju med lärare och elever framgår att undervisningen har en liknande struktur på Praktiska Gymnasiet Nyköping. Exempelvis framkommer att majoriteten av lärarna genomför en för eleverna bekant lektionsinledning, där det gemensamma är att det finns ett lektionsupplägg uppskrivet på tavlan. Därutöver skriver flera lärare upp vad eleverna förväntas arbeta med under lektionen, vilket de går igenom i samband med lektionsstart. Majoriteten av lärarna presenterar och förtydligar också syftet med lektionen eller det planerade arbetet på APL i samband med lektionsintroduktionen eller i samband med presentation av nya arbetsområden. Beträffande lektionsavslut framkommer att lärarna gör olika, men att de flesta summerar sina lektioner tillsammans med eleverna. Exempelvis framgår av intervjuer och lektionsobservationer att vissa lärare avslutar sina lektioner genom att kortfattat repetera vad eleverna har arbetat med på lektionen och/eller påminna eleverna om vad de ska arbeta med kommande lektion, därefter tackar dem för lektionen samt berömmar klassen för en god insats. Vidare framkommer att lärarna planerar och bedriver sin undervisning så att eleverna får möjlighet att arbeta på olika sätt och med varierande arbetsuppgifter. Eleverna får exempelvis arbeta både muntligt och skriftligt, ensamma, i par eller i grupp. Det framgår att växlingen mellan praktiska och

teoretiska inslag också skapar en variation i undervisningen samt att lärarna därutöver arbetar med att skapa en koppling mellan det som sker på elevernas APL och det arbete som utförs på skolan. Exempel som framkommer är att eleverna får arbeta med och utföra uppgifter som liknar det som eleverna får göra i en verklig situation på APL. Vidare sker växlingen mellan olika arbetsmoment eller delar av lektioner logiskt på så vis att majoriteten av lärarna uppmärksammar och förbereder eleverna kring övergångarna och att det finns en tydlig koppling mellan dem.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att lärare bemöter elever utifrån höga förväntningar samt motiverar dem för att stärka deras självförtroende och förmåga att lyckas med sina studier både på skolan och ute på APL. Av intervjuer med lärarna och eleverna framgår att lärarna bland annat arbetar med positiv förstärkning för att lyfta eleverna och deras insatser på olika sätt. Exempelvis säger lärare åt elever att de kan mer när eleverna tvivlar på sin förmåga eller är omotiverade samt att lärare hänvisar till att elever har klarat skolan och uppgifter tidigare. Lärarna belyser även goda insatser och gott arbete samt säger till eleverna att det är ett resultat av deras ansträngning. Därtill framkommer att lärare undervisar på ett sätt där eleverna uppmuntras göra fel i syfte att lära sig. Exempelvis säger vissa yrkeslärare att de brukar använda exempel där det blivit "fel" i verkstaden samt att lärare betonar för eleverna att det är bättre att eleverna gör misstag i verkstaden där det inte drabbar kunder och att misstag i skolans verkstad är ett bra sätt att lära sig saker på. Att förklara varför just deras ämne eller kurs är viktigt för elevernas utveckling och skapa kopplingar mellan sin undervisning och elevernas APL eller egna liv är också strategier som lärarna använder sig av.

Granskningen visar vidare att lärarna anpassar undervisningen så att samtliga elever ska kunna klara av skolarbetet och även utmanas för att komma vidare i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med lärare, elever och representanter från elevhälsan framkommer att personalen på skolan aktivt diskuterar och arbetar med att anpassa undervisningen för att samtliga elever ska kunna nå kunskapsmålen. I samband med de kontinuerliga träffarna diskuterar rektorn tillsammans med personalen olika anpassningar av undervisningen och hittar sätt att ytterligare öka tillgängligheten till lärandet för eleverna. Exempel på olika anpassningar som lärare planerar för och använder sig utav i undervisningen är muntliga redovisningsformer, olika teoretiska uppgifter eller moment görs om till mer praktiska och möjligheten för elever i vissa klasser att arbeta i mindre grupper. Vidare framgår att lärare arbetar med uppgifter där det är möjligt att skala av och anpassa svårigheten utefter elevernas behov. De elever som blir färdiga med det planerade arbetet erbjuds extra- eller

fördjupningsuppgifter alternativt feedback på hur de kan bearbeta och förbättra sitt arbete innan inlämning.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att undervisningen innehåller arbetssätt och moment där eleverna får möjlighet att dels diskutera sig fram till olika svar och dels reflektera över det egna lärandet. Av lektionsobservationer samt intervju med lärare och elever framgår att eleverna får arbeta med värderingsövningar, räkna ut matematikproblem på olika sätt och skriva texter av debatterande karaktär. Andra exempel är att eleverna får arbeta med uppgifter där de diskuterar sina svar med både andra elever och med läraren. Lärarna ställer dessutom frågor av reflekterande karaktär till klassen och till enskilda elever både i samband med genomgångar och under själva arbetets gång. Därutöver framkommer också exempel på lärare som har enskilda samtal med eleverna kring deras inläring och presentationer någon gång per termin samt att flera lärare pratar aktivt med eleverna kring kursplaner och betygskriterier i samband med både specifika uppgifter eller examinationer och också större arbetsområden. Därtill framkommer att information såsom hur de går för elever i specifika moment eller examinationer samt i hela kurser också uppdateras kontinuerligt av lärarna via skolans lärplattform. Slutligen ges samtliga elever ytterligare möjlighet att reflektera över den egna inläringen exempelvis inför utvecklingssamtal och genom elevenkäter där det återfinns frågor som möjliggör reflektion kring den egna inläringen kopplat till deras kurser.

Granskningen visar vidare att lärarna använder olika metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna samt att lärarna låter elevernas synpunkter påverka undervisningens genomförande. Av inskickad dokumentation samt intervjuer med lärare och elever framgår att skolan huvudsakligen tar reda på elevers synpunkter och önskemål kring undervisningen och dess genomförande genom undervisningsutvärderingarna. Det förekommer också att flera lärare gör egna avstämningar med eleverna efter avslutade arbetsområden eller som framkommer tidigare i detta beslut genomför utvärderingar i form av exempelvis exit-ticket efter specifika lektioner där elever får svara på frågor såsom vad de lärt sig samt vad de tycker om pågående arbete. Vissa lärare ställer även frågor till eleverna i slutet på skoldagen huruvida de upplever att de lärt sig vad de ska eller fått med sig från dagen. Exempel på förändringar som genomförts i undervisningen utifrån elevernas önskemål är att idrottslärare anordnat så att elever kan få besöka och träna på gym samt att provdatum och redovisningsformer har anpassats.

Lärarstöd och engagemangsskapande i undervisningen

Granskningen visar att eleverna oftast får stöd under lektionerna, men att lärare inte kan skapa och bibehålla ett engagemang hos eleverna i flera kurser. Av inskickad dokumentation, lektionsobservationer och intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna på Praktiska Gymnasiet Nyköping oftast hjälper och stödjer eleverna i skolarbetet, men att det varierar mellan lärarna i vilken utsträckning de lyckas att aktivt handleda och stödja elevernas arbetsprocesser. Exempelvis ställer lärarna frågor till både hela klassen samt enskilda elever i samband med genomgångar och under själva lektionen och elevernas arbetsprocesser. Om elever inte förstår vad eller hur lektionsarbetet ska göras efter introduktionen, inte kommer igång eller har missat introduktionen repeterar lärarna det med klassen eller i mindre grupp vid behov. I vissa fall sätter sig lärarna ner med individuella elever och har en extra genomgång av vad som ska göras och hur. Vidare rör sig lärarna oftast under arbetets gång runt i respektive klassrum alternativt verkstad och förflyttar sig mellan enskilda elever, par eller grupper i syfte att påminna eleverna om att de ska arbeta alternativt svara på frågor. Däremot framkommer att lärarna inte har möjlighet att aktivt stötta eleverna i arbetet när de undervisar elever i olika klassrum och olika kurser samtidigt. Vidare framgår att vissa lärare även i de fall undervisningen sker i endast ett klassrum har svårt att aktivt handleda och stötta eleverna för att komma igång och bibehålla sitt engagemang för skolarbetet även om de flesta försöker engagera eleverna genom att exempelvis påminna om vad som är det planerade arbetet alternativt fråga om eleverna behöver hjälp. Skolinspektionen noterar i flera lektionsobservationer att elever spenderar delar av eller hela lektionen med att ägna sig åt annat än skolarbete, vilket lärarna uppmärksammar i majoriteten av fallen men inte lyckas engagera eleverna i det planerade arbetet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna ger eleverna aktivt lärarstöd så att de kommer igång och bibehåller engagemang för sitt skolarbete.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna på Praktiska Gymnasiet Nyköping hjälper och stödjer eleverna i skolarbetet men att de lärarna inte alltid ger aktivt lärarstöd till eleverna i arbetet. Detta beror bland annat på att lärarna undervisar olika elevgrupper i olika klassrum på samma tid, vilket medför att lärarna inte skapar och bibehåller engagemang för eleverna i undervisningen och att elever ägnar sig åt annat än skolarbete.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna inledningsvis gemensamt diskuterar hur lärare arbetar med att stötta och hjälpa eller i undervisningen och hur de skapar och bibehåller engagemang hos eleverna för skolarbetet. Förslagsvis kan rektorn också inventera hur olika lärare arbetar med att skapa och bibehålla engagemang för skolarbetet, vilka metoder som används och hur det fungerar. I det kommande arbetet kan olika metoder behöva utvecklas för de olika programmen så att samtliga elever ges behovsanpassat stöd och hjälp för att komma igång med skolarbetet och bibehåller engagemang under lektionens gång. Arbetet kan exempelvis utgå ifrån lärarnas arbete inom pedagogiskt forum för att olika metoder ska kunna sprida sig över programgränserna. Arbetet kan därefter följas upp och utvärderas antingen i samma forum alternativt i det redan kontinuerliga uppföljningsarbetet som görs i samband med MUD-mötena.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1

Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skolans arbete med trygghet

Granskningen visar att skolan systematiskt tar reda på elevernas upplevelser av trygghet i och utanför klassrummet samt att det finns ett åtgärdande och förebyggande arbete för att skapa en trygg skolmiljö för eleverna. Av inskickad dokumentation och intervjuer med rektorn, lärarna, representanter för elevhälsan och eleverna framgår att elevernas upplevelse av tryggheten på skolan och APL kartläggs genom terminsvisa elevenkäter samt genom samtal med elever exempelvis på elevråd och i elevhälsosamtal eller trepartssamtalen utifrån APL. Resultaten av de olika enkäterna och samtalen följs upp av rektorn tillsammans med delar av personalen i utvecklingsgruppen. Däremot följs inte resultat upp med eleverna, utöver att rektorn alternativt annan personal för samtal med vissa elever utifrån behov. I senaste kartläggningen har det framkommit att elevernas upplevelse av tryggheten minskat, både utifrån skolans kvalitetsrapport och också elevenkäten, vilket ytterligare bekräftas av antalet ökade kränkingsanmälningar och skadegörelseincidenter på

skolan. Exempel på förebyggande arbete utifrån de risker som identifierats i uppföljningen är omorganisering kring vilka elever som ska ha tillgång till de omklädningsrum som finns på skolan, ommöblering i allmänna utrymmen och att resurspersonal rör sig mer frekvent i de utrymmen som identifierats som otrygga av eleverna. Skolan har även arbetet förebyggande genom satsningar i form av att exempelvis elevcoachen spelar sällskapsspel med elever på rasterna, personal genomför studiebesök samt att skolan anordnar aktiviteter utanför skolan såsom teambildning. Därefter har rektorn och personal fört samtal med elever kring varför de upplevs följa regler när de är på exempelvis studiebesök och APL men inte på skolan. Andra exempel på förebyggande arbete är det tidigare beskrivna värdegrundsarbetet i samband med elevernas mentorstid samt att personalen i samband med läsårsstarten har presenterat diskrimineringsgrunderna för eleverna och informerar om vad som räknas som kränkningar och vilka konsekvenser kränkningar får.

Skolans arbete med studiero

Granskningen visar att det saknas ett gemensamt förhållningsätt i arbetet med att skapa studiero och att lärare inte alltid vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa och bibehålla en lugn studiemiljö. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan, lärare och elever framgår att skolans gemensamma ordningsregler samt klassernas egna klassrumsregler ska ligga till grund för arbetet med att främja studiero utifrån skolans prioriterade utvecklingsmål. Skolans ordningsregler och likaså klassrumreglerna utformas i samverkan med eleverna i samband med läsårsstart. Därtill framgår att gemensamma förhållningssätt diskuteras regelbundet i forum såsom MUD-möten och pedagogiskt forum, där det inom kollegiet upplevs finnas en övergripande samsyn kring ordningsreglerna men att lärare är oense om vilka regler som ska gälla. Exempel som framkommer är hantering av mobiltelefoner, sen ankomst, talordning i klassrummet och kränkande språkbruk. Enligt de intervjuade lärarna är exempelvis mobiltelefonen ett arbetsredskap i vissa yrken och därför råder oenighet bland lärarna om mobiltelefoner i undervisningen. Härtill framkommer att lärarnas hantering av olovligt användande av mobiltelefoner till annat än skolarbete på lektionstid sker på olika vis. Vissa lärare påminner och ber elever lägga undan mobiltelefonerna vid exempelvis störande ljud i klassrummet om och om igen lektionen ut, medan andra lärare omhändertar elevers mobiltelefoner om elever vid upprepade tillfällen och vid tillsägelser fortsätter att använda dessa i annat syfte än skolarbete. Det framgår dessutom av såväl intervjuer med elever som av Skolinspektionens skolenkät vårterminen 2023 att eleverna på Praktiska Gymnasiet Nyköping ofta saknar studiero på lektionerna och att kvinnor upplever studiero i än lägre grad än män. Trots skolans arbete med studiero som ett prioriterat utvecklingsområde samt de gemensamt framtagna ordnings- och klassrumreglerna

som beskrivits ovan framgår dels att lärare förhåller sig olika till dessa och inte alltid vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa och bibehålla studiero i klassrummet. Exempelvis framkommer i lektionsobservationer och intervjuer att lärare reagerar olika, eller inte alls, när elever använder olämpligt språkbruk alternativt pratar eller svarar rakt ut på frågor. Lärare har även olika förhållningssätt till att visa ut elever från klassrummet vid störande beteende. Lärare hanterar också sen ankomst olika i samband med lektionsinledningen, där vissa avbryter sina presentationer för att besvara frågor från elever som kommer sent, medan andra ber elever som kommer sent att sätta sig. Samtliga intervjugrupper säger att deras bild är att de ordningsregler som tas fram i samarbete med eleverna upprätthålls i början av läsåret men att efterlevnaden hos både elever och lärare minskar med tiden.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver stärka samsynen bland skolans personal i arbetet med att skapa studiero samt säkerställa att lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa och bibehålla en lugn studiemiljö.

Skolinspektionens granskning visar sammantaget att personalen på Praktiska Gymnasiet Nyköping visserligen genomför vissa förebyggande och åtgärdande insatser kring elevernas upplevelse av studieron. Det framgår emellertid att det saknas ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero och att lärare inte alltid vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö för eleverna. Detta leder till att eleverna inte kan ägna sig åt det planerade skolarbetet i undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar det samlade arbetet kring att skapa samsyn kring hur studiero skapas på skolan samt säkerställer att lärare har vetskap om och använder ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö för eleverna. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. I en tidigare granskning av studiero konstaterar Skolinspektionen att rektors ansvarstagande för arbetet med studiero är centralt. Detta arbete omfattar att göra uppföljningar, men också att organisera arbetet för att stödja lärarna i att skapa en samsyn.¹ Rektorn kan därför utveckla arbetet genom att bland annat följa upp att ordningsregler blir kända, används och ger effekt, samt se till arbetsprocessen och reglerna vid behov förändras. I utvecklingen av detta arbete kan skolans mötesforum såsom elevråd och pedagogiska forum användas för att ta ett

¹ Skolinspektionen (2020) Skolors arbete med trygghet och studiero. Tematisk analys, Stockholm, s. 20.

gemensamt grepp om studieron. I arbetet med ordningsreglerna rekommenderas även att vårdnadshavare deltar.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25 a §§ skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Gy11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Kvalitetssäkring av betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar för och ser till att de regelbundet diskuterar och kvalitetssäkrar sin bedömning och betygssättning tillsammans samt använder olika metoder i arbetet. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna framgår att lärarna med regelbundenhet diskuterar bedömning och betygssättning inom ramen för skolans mötesstruktur i samband med MUD-möten och pedagogiskt forum. Arbetet sker både med ämneskollegor och tillsammans med kollegor som undervisar i andra ämnen och kurser. Rektorn tar del av och följer upp lärarnas arbete på så vis att hen deltar i diskussionerna kopplat till bedömning och betygssättning i dessa mötesforum samt styr och beslutar om mötesagendan vid behov. Rektorn försäkrar sig också om att lärarna använder sig av olika metoder för att göra bedömningar. Exempelvis ser rektorn till att lärarna använder Skolverkets bedömningsstöd för att kvalitetssäkra bedömningar samt att skolans förstelärare har under hösten 2023 lett ett arbete som innebär diskussioner och konkretiseringar av betygs-kriterier och hur lärarna förhåller sig till dessa. Därtill, som nämnts tidigare i detta beslut, har majoriteten av lärarna på skolan genomgått en utbildning som huvudmannen organiserar och som tar upp bedömning och betygssättning. Vidare organiserar huvudmannen och rektorn frigör också tid för sambedömning av de nationella proven genom att samtliga undervisande lärare i de ämnen där nationella prov genomförs träffas för att diskutera och rätta dessa tillsammans med ämneskollegor inom den egna organisationen, men också från andra skolor inom koncernen. Slutligen framkommer att vissa lärare även samverkar inför betygssättningen i slutet på läsåret då de träffar ämneskollegor för att diskutera elevernas prestationer utifrån betygs-kriterierna, jämför sina bedömningar utifrån elevexempel och tar del av material från Skolverket för att säkra sina bedömningar.

Analys och diskussion av betyg

Granskningen visar att rektorn analyserar betyg och resultaten på de nationella proven i syfte att identifiera eventuella avvikelser men att rektorn inte har tydliga förklaringar till avvikelser som identifierats. Av inkommen dokumentation framgår att rektorn analyserar betyg och gör jämförelser mellan exempelvis kurser, program och resultat över tid i syfte att identifiera eventuella avvikelser. Vidare jämför och analyserar rektorn resultat på de nationella proven och elevernas kursbetyg. Skolverkets officiella statistik för läsåret 2022/2023 vad gäller andel elever med lägre, lika eller högre kursbetyg jämfört med provbetyg på de nationella proven visar på stora avvikelser och stora variationer över tid. I kursen svenska/svenska som andraspråk 1 fick 78 procent av eleverna högre kursbetyg jämfört med resultatet på nationella provet, vilket i sig är en ökning på 23 procent från läsåret 2021/2022. I kursen matematik 1a visar statistiken på en omvänd utveckling istället, där 19 procent av eleverna har fått ett högre kursbetyg jämfört med resultatet på nationella provet läsåret 2022/2023. Detta är en sänkning, då 74 procent av eleverna året innan erhöll ett högre kursbetyg än resultat på de nationella proven. Av intervjuerna med lärare och rektorn samt inskickad dokumentation framgår att rektorn identifierat avvikelserna och sökt förklaringar till dessa i dialog med individuella lärare. Den förklaring som rektorn identifierat i matematik är att lärare tidigare saknat tillräckliga kunskaper i bedömning och betygssättning. Däremot framgår också att de förklaringar rektorn har till avvikelserna i svenska/svenska som andraspråk inte ger svar på varför lärarna satt högre betyg än elevernas resultat på nationella proven, utan handlat om hög personalomsättning. Flera intervjuade anger också nervositet hos eleverna som påverkar deras förmåga att klara de nationella proven som en förklaring, detta trots att eleverna enligt både lärare och elever fått möjlighet att träna inför nationella prov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att analysera avvikelser i kunskapsresultat, betyg samt resultat på nationella prov och betyg och tillsammans med lärarna diskutera samt finna förklaringar till vad avvikelserna beror på.

Skolinspektionens granskning visar sammantaget att rektorn ger lärarna förutsättningar att regelbundet kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg tillsammans, samt att lärarna använder olika metoder för kvalitetssäkring. Däremot visar granskningen att även om rektorn följer upp betygen och har identifierat vissa

orsaker till avvikelserna, så har hen inte förklaringar till samtliga avvikelser som identifierats. Det riskerar att eleverna inte ges rättvisa och likvärdiga betyg.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utifrån analysen av betyg och resultat tillsammans med enskilda lärare och lärargrupper för samtal i syfte hitta tydliga förklaringar till eventuella skillnader och avvikelser samt undersöka om dessa är motiverade. Det kan exempelvis göras i samband med lärarnas utvärdering av det gångna läsåret. Rektorn kan också tillsammans med lärarna diskutera vilka eventuella förändringar som behövs, samt se till att arbetet med avvikelseanalys blir en tydlig del av det systematiska kvalitetsarbetet.

På Skolinspektionens vägnar

X Carolin Levinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Carolin Levinsson

X Nerman Hopovac

Föredragande
Signerat av: Nerman Hopovac

I handläggningen av ärendet har även utredare Tomas Karlsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5-7 mars 2024. Besöket genomfördes av Nerman Hopovac och Tomas Karlsson.

Praktiska Gymnasiet Nyköping är en gymnasieskola inom Praktiska Lärande AB. För läsåret 2023/2024 bedriver skolan verksamhet för 218 elever fördelade på 3 nationella program, barn- och fritidsprogrammet, industritekniska programmet och VVS- och fastighetsprogrammet samt introduktionsprogram. Inför läsåret 2023/2024 har huvudmannen anställt en ny rektor på skolan.